Tabula Hungariae

2013/05/22

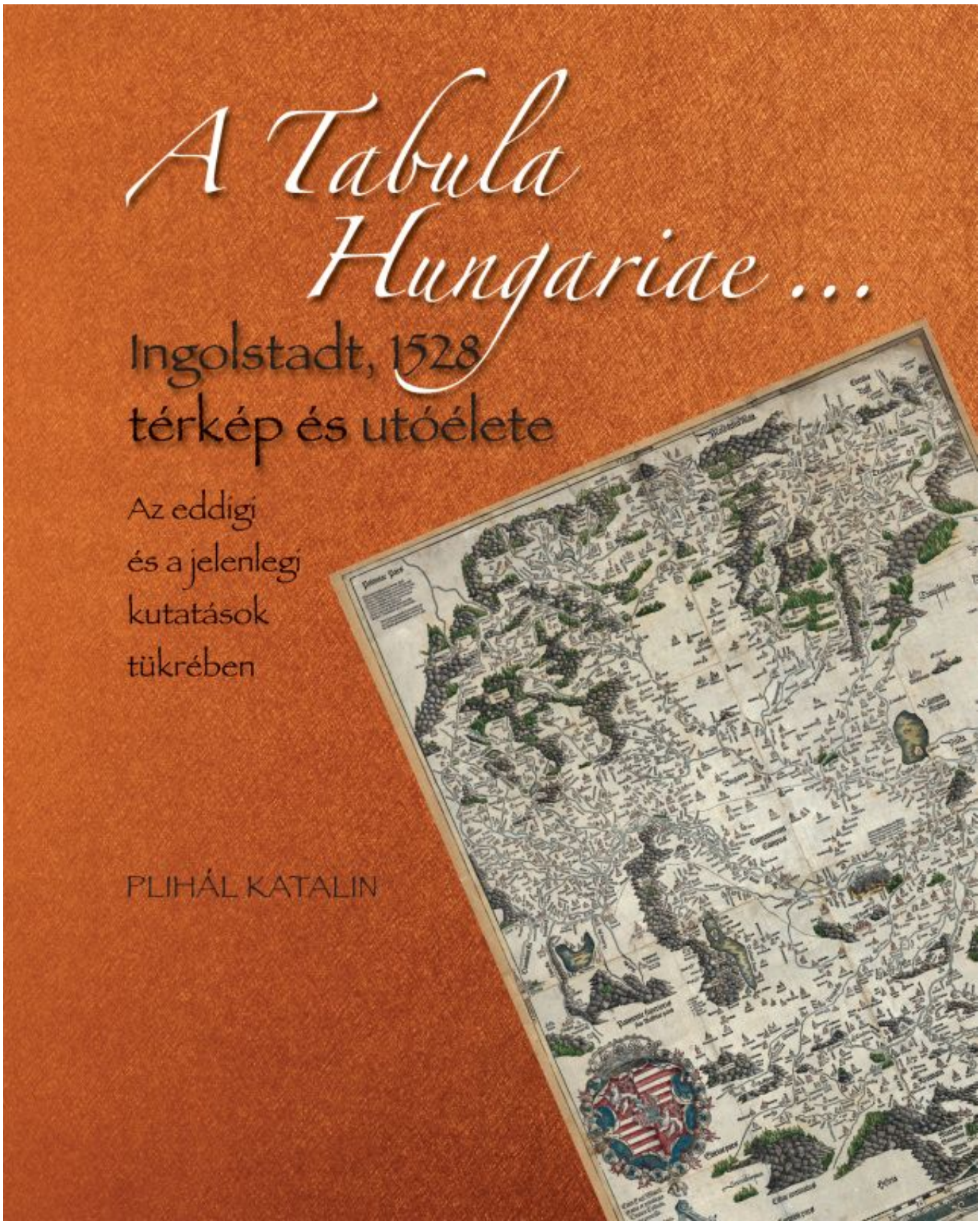

[1]Dr. Plihál Katalin, az OSZK Különgyűjteményi igazgatója állította össze a 16. századi térkép keletkezéséről és utóéletéről szóló – most megjelent – kötetet.

A könyv bemutatója 2013. június 24-én 15 órakor kezdődik az OSZK hatodik emeleti Dísztermében [2]. A bemutató alatt a mű kedvezményes áron megvásárolható.

A könyvet bemutatja: Klinghammer István akadémikus

Közreműködnek: Sudár Annamária (Országos Széchényi Könyvtár)
Szeghő Éva és Ács Ferenc (a MÁV szinfonikus zenekar tagjai)

1528 májusában látott napvilágot Petrus Apianus ingolstadti új nyomdájának első nyomtatványa, a Tabula Hungariae. E szívünknek oly kedves térkép megmaradása és egykori megjelentetése – mai kifejezéssel élve – egy több nemzeten átnyúló projekt eredménye volt. Az eredeti kéziratot készítő magyar Lázár műve egy osztrák diplomata – szülőhelyét illetően frank – Johannes Cuspinianus jóvoltából jutott el Bécsbe. Ott a kéziratot nyomtatásra a bajor Georg Tannstetter, a bécsi egyetem tanára készítette elő, majd a szintén bajor Petrus Apianus egy ragyogó új térképnyomtatási módszer, a sztereotípia alkalmazásával tette azt sokak számára hozzáférhetővé. A közreadás költségét a megtaláló Cuspinianus vállalta magára, s ő ajánlotta azt I. Ferdinánd magyar és cseh királynak.

E földabrosz 2007-ben majdnem hasonló nemzetközi összefogás nyomán kerülhetett be az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szakosított Szervezete (UNESCO) által szervezett, a világ szellemi örökségének megőrzését magára vállaló The Memory of the World [3] programjába.

A térkép megjelenése idején a műből legfeljebb több tucat levonat kerülhetett forgalomba, így a korabeli katalógusokban pontos adatait nem is fedezhettük fel. Ezért nem meglepő, hogy a műről 1880. május 3-ig – amikor neves bibliofil gróf Apponyi Sándor a Magyar Történeti Társulat ülésén az addig sokak által oly buzgón keresett térképet végre a maga valóságában bemutathatta – igazán pontos ismereteink nem voltak.

A szakembereket is meglepte a térkép szokatlan tájolása, s bizonytalanok voltak a készítő személyét és származását illetően, valamint abban is, hogy a középkori Magyar Királyságot bemutató mappát milyen módon és mennyi idő alatt lehetett elkészíteni.
A Tabula Hungariae… (Ingolstadt, 1528.) térkép fontos tükörképe a középkori Magyarország természeti és gazdasági erőforrásainak és egyben különleges nyelvemlékünk [4] is.

Olvasóink a most megejelenő könyv segítségével megismerhetik e kivételes térképkincsünk születésének hátterét, valamint azt is, ahogy az elmúlt több mint 100 évben e művet a szakemberek értékelték. Művében a szerző az elmúlt 25 év kutatási eredményeinek tükrében kalauzolja az olvasót, tárja fel az érdeklődők előtt azt az adatáramlási „információs sztrádát” ahogy az 1528-as kiadású mappa nyomán a térkép leszármazottai „megszülettek”.

A kötetet kiegészíti egy DVD-ROM is, amelynek segítségével a szövegben is megemlített térképek részletesebben kutathatók számítógépen. Szintén ott kaptak helyet olyan korabeli dokumentumok, amelyek segítségével könnyebben megérthetjük a 16. századi térképezés lehetőségeit és korlátait is, valamint ezen a lemezen találjuk a kötet angol nyelvű összefoglalóját is.

Végezetül a kortárs Hagymásy Bálintnak 1509-ben Magyarországhoz írt versével szeretnénk olvasóinkat meghívni egy különleges szellemi kalandozásra, amelynek során reményeink szerint az ötszáz évvel ezelőtti történések már nem is tűnnek oly távolinak:

„Boldog lehetsz szerencsés Magyarország,
Derűs éghajlat fürdeti a tájad,
Kerek világon sehol gazdagabb föld,
Termékenyebb táj nincsen a tiédnél.
Bányája nincs különb Hispániának,
nálad nemesb fémet nem szül Corinthus,
érced értékesebb, mint Delos érce,
melyet költőnk, Pindaros nagyra tartott.[…]”

A könyv az NKA [5] támogatásával, az Országos Széchényi Könyvtár és a Kossuth Kiadó [6] közreadásában jelent meg.

Ára: 6500 Ft, az OSZK könyvesboltjában kapható.
2013/06/19 - 11:24
2013/06/24

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/tabula-hungariae

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Tabula-Hungariae-borito.jpg
[2] http://www.oszk.hu/content/tajekozodas-koenyvtarban
[3] http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-8/tabula-hungariae/
[4] http://nyelvemlekek.oszk.hu/adatlap/lazar_diak_terkepe_tabula_hungariae
[5] http://www2.nka.hu
[6] http://www.kossuth.hu/
[7] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[8] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/rendezvenyek